

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Латинският език- възникване, развитие, съвременна употреба.
2	Съществителни, прилагателни, местоимения- склонения. Особена употреба на някои падежи в правния език
3	Глаголни форми- спрежения и времена. Глаголи, използвани като правни термини Правни термини, произходящи от причастия. Употреба на родителния падеж (<i>genetivus</i>) и форми на <i>-ndi</i> . Употреба на обстоятелствения падеж (<i>ablativus</i>).
4	Латинският език в правото. Сентенции и максими- употребата им в Рим и в съвремеността. Значение на изучаването на латинската правна лексика.
5	Формиране на правната лексика. Етимологията на правните термини. Обособяване на правните термини.
6	Правна и неправна литература. Правната лексика в римската литература-драма, поезия, проза. Правната лексика във философската и историческата литература.
7	Източници на правото и правна лексика. Правната лексика в съдебните и частноправните актове.
8	Латинска правна лексика и максими с общотеоретично значение. Лексика, свързана с преподаването на правото и научната дейност. Лексика, свързана с религиозните отношения.
9	Латинска правна лексика и максими, свързани с публичната власт и администрацията.
10	Латинска правна лексика и максими, свързани с вътрешната и външна сигурност и международните отношения.
11	Латинска правна лексика и максими, свързани с наказателното и процесуалното право
12	Латинска правна лексика и максими, свързани с финансовите, икономическите и търговските отношения.
13	Латинска правна лексика и максими, свързани с личните, семейните и наследствените правоотношения.
14	Латинска правна лексика и максими, свързани с вещноправните отношения.

15	Латинска правна лексика и максими, свързани с облигационните отношения.
16	Латинският правен текст- превод и интерпретация. Елементарна начална екзегетика на правни текстове.
17	Тълкувателни методи на римската юриспруденция и тяхното съвременно значение.
18	Римската казуистика и <i>regulae iuris</i> . Значение на казуистиката в римското и съвременното право.

Библиография

I. *На български език:*

1. **Бойчев, Г.** Юридически латинско-български речник, С., Юриспрес, 2007;
2. **Войнов, М.**, Милев, А. Латинско-български речник. С., Наука и изкуство, 1995;
3. **Георгиев, Г.** Латинско-български речник на юридическите термини и сентенции, С., Фенея, 2011;
4. **Дюнан, Жан-Филип, Пишонà, Паскал.** Римско право. Речник на основните термини, С., Сиела, I издание 2007, II издание 2009;
5. **Костова, М.** Латински език. Учебник за студенти по право, история, философия, международни отношения, европеистика . С., Издателство на НБУ, 2011. (в края на учебника има речник) ;
 - i. Правото в поезията на Хораций, С. , Сиби, 2010;
 - ii. Латинският глагол *praestare* в лексиката на римските юристи, сп. Филология, кн.17-18, 1987, с. 52-58;
 - iii. Комит и комитат, сп. Филология, кн. 19-20, 1987, с.82-83;
 - iv. Изразът *lex mancipi*, сп. Филология, кн.24, 1992 г, с.23-26;
 - v. За правото в римската литература. В: *Cultura animi*. Изследвания в чест на Анна Николова. София. 2004.
 - vi. За преподаването на латински език при студентите юристи, сп. Съвременно право¹, кн. 6, 1993;
 - vii. Правна филология: *solutio*, сп. Съвременно право, кн.3, 1996;
 - viii. Правна филология: *status u statutum*, сп. Съвременно право, кн.1, 1997;
 - ix. Правна филология: *dike*, сп. Съвременно право, кн.5, 1998,
 - x. Правна филология: *syndicus*, сп. Съвременно право, кн.1, 1998;

¹ Статиите от сп. Съвременно право са достъпни на <http://www.sibi.bg/display.php?page=cat4>

- xi. Правна филология: res publica, сп. Съвременно право, кн.5, 1999, с.102-107;
 - xii. Правна филология, сп. Съвременно право, кн.3, 2003;
 - xiii. Правна филология: LEX (законът), сп. Съвременно право, кн. 3, 2004;
6. **Костова, М., Парашкевов, Б., Славова, М., Георгиева, Н., Димитрова, М.** Корективен речник на чужди думи в българския език. С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2012.
7. **Новкиришка-Стоянова, М.** Enchiridium. С., Стратегма, 2005;
- i. Practicum, С., Стратегма, 2005;
 - ii. Тълкувателната дейност на римските юристи като източник на правото- в: Studia iuris, 2015 на <http://web.uniplovdiv.bg/paunov/Stidia%20Iuris/broi%201%20-%202015/Malina%20Novkirishka.pdf>
8. **Тодорова, Т.** Юридически речник на латинската терминология в римското право, С., 1946;
9. **Хаусманингер, Х.**, Casebook по Римско вещно право, С., Сиби, 2008;
- i. Casebook по Римско облигационно право, С., Сиби, 2010
10. **Чолов, Р.** Римското частно право, С., Сиела, 2000, (приложенията)

II. На френски език:

1. **Roland, Henri.** Lexique juridique des expressions latines. 7e édition. Paris, LexisNexis, 2016;
2. **Schwab, Wallace, Pagé, Roch.** Les locutions latines et le droit positif québécois- на сайта http://www.csif.gouv.qc.ca/bibliotheque-virtuelle/publication-html/?tx_igcpplus_pi4%5Bfile%5D=publications/pubb109/b109.html ;
3. **Doucet, Jean-Paul.** Formules juridiques en latin. Droit criminel- на сайта https://ledroitcriminel.fr/la_legislation_criminelle/adages_classiques/formules_en_latin.htm ;
4. **Ernout, A., Meillet, A.** Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots. 4e éd. rev. et augm., Paris, Klincksieck, 2001.

III. На английски език:

1. **Berger, A.** Encyclopedic Dictionary of Roman Law. The American Philosophical Society. Philadelphia, 1953- на https://archive.org/details/bub_gb_oR0LAAAAIAAJ ;
2. **The Oxford Latin Dictionary** на <http://www.oxfordscholarlyeditions.com/page/the-oxford-latin-dictionary> ;

3. Stein, Peter. *Regulae iuris: From juristic rules to legal maxims*. Edinburgh, University Press, 1966;
4. Правните рубрики от **William Smith's Dictionary of Greek and Roman Antiquities** на сайта <http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/Texts/secondary/SMIGRA/Law/home.html>.

IV. На италиански език:

1. Cosentini, C. *Lezioni di esegezi delle fonti del diritto romano*, Catania, Editrice Torre, 1995 ;
2. Del Giudice, Federico, *Dizionario giuridico romano*. 6 ed., Roma, Edizioni Giuridiche Simone, 2017;
3. Guarino, A. *L'esegezi delle fonti del diritto romano*. Napoli, Jovene, 1968- на <https://www.antonioguarino.it/wp-content/uploads/2016/06/Lesegesi-delle-fonti-del-diritto-romano.pdf> ;
4. Santucci, G. (a cura di), *Il sistema aperto del diritto romano. Antologia di testi*. 2 ed., Torino, Giappichelli, 2018;
5. Schipani, S. (a cura di), *Iustiniani Augusti Digesta seu Pandectae. Digesti o Pandette dell'Imperatore Giustiniano. Testo e traduzione*. Vol. I (libri 1-4).Milano, Giuffrè Editore, 2005 ;
6. Scarano Ussani, V. *'L'ars' dei giuristi : considerazioni sullo statuto epistemologico della giurisprudenza romana*, Torino, 1977.

V. На испански език:

1. García Garrido, Manuel J. *Diccionario de jurisprudencia romana*, Madrid, Dykinson, 1993;
 - i. Casuismo y jurisprudencia romana; pleitos famosos del Digesto. 2. ed., Madrid, Ediciones Académicas, 1973;
 - ii. Derecho privado romano: casos. acciones. Instituciones. 14^a ed. Madrid, Ediciones Academicas, 2006;
2. Blanch Nougués, Juan Manuel, *El edicto de los magistrados en el lenguaje de la jurisprudencia romana*. Madrid, Dykinson, 1998 ;
 - i. Locuciones latinas y razonamiento jurídico. Una revisión a la luz del derecho romano y del derecho actual. Pro iure romano et lingua latina. Madrid, Dykinson, 2017.

IV. На руски език:

1. Афонасин, Е. В. Латынь – это просто! Основы латинского языка и юридической терминологии. Вводный курс. Второе издание, исправленное и дополненное, Новосибирск, 2006 ;
2. Бартошек, М. Римское право, М.1982 на <http://www.alleng.ru/d/jur/jur711.htm>;

3. Дворецкий, И. Латинско-русский словарь, М. 1980 и на <http://linguaeterna.com/vocabula/> ;
4. Никифоров, Б. С. Латинская юридическая фразеология, Москва, 1979 ;
5. Розенталь, И. С., Соколов, В. С. Учебник латинского языка для юридических и иных гуманитарных вузов и факультетов, Москва, 2 изд., 2004.

V. На немски език:

1. Filip-Fröschl, Johanna, Mader, Peter. Latein in der Rechtssprache. Ein Studienbuch und Nachschlagewerk. 3. Aufl., Wien, Braumüller, 1999.
2. Latein im Recht: Definition, Begriff und Erklärung- im <https://www.juraforum.de/lexikon/latein-im-recht>
3. Lieberwirth, Rolf. Latein im Recht, 5. Aufl., Berlin, Huss- Medien, 2007

VI. Източници

1. CORPUS IURIS CIVILIS, editio stereotipa, на сайта <https://droitromain.univ-grenoble-alpes.fr/>, превод на английски от S.P. Scott, 1932 на <http://www.constitution.org/sps/sps.htm>, частичен превод на руски на И.Перетерски на http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/digest/index.php и Дигесты Юстиниана (двуезичен превод под ред. На Л.Л.Кофанов), Москва, 2001-2006, т.I-VIII- в библиотеките.
2. GAI INSTITUTIONUM COMMENTARII QUATTUOR, на сайта <https://droitromain.univ-grenoble-alpes.fr/>, в превод на английски на <http://thelatinlibrary.com/law/gaius.html> и на <http://oll.libertyfund.org/titles/gaius-institutes-of-roman-law>, на руски на <http://ancientrome.ru/ius/source/gaius/index.htm>
3. Други източници на римското право- на латински език ЗАКОН НА ДВАНАДЕСЕТТЕ ТАБЛИЦИ, РЕГУЛИТЕ НА УЛПИАН, СЕНТЕНЦИИТЕ НА ПАУЛ и пр. на <http://ancientrome.ru/ius/library/libr.htm>
 - а. и на <https://droitromain.univ-grenoble-alpes.fr/>
4. Collatio legum Mosaicarum et Romanorum. Съпоставка на Мойсеевия закон и римските закони (превод и коментар: М.Костова, М.Новкиришка, Т.Пиперков), С., Сиби, 2010
5. De constitutionibus principum Serdicae datis. Императорски конституции, издадени в Сердика, С., УИ, 2012
6. Цицерон, За оратора. С., 1992 и на http://romulus.bg.net/?page=text&prevod_id=154&proizvedenie_id=30650
7. Цицерон. Избрани речи, С., 1983 и на http://romulus.bg.net/?page=author&a_id=25
8. Квинтилиан, Обучението на оратора, С., 1982.